

dítka počíná ode dne, kdy dověděl se o narození dítka a nikoli ode dne, kdy muž jako poškozený o tom se přesvědčil, že dítko není jeho. Soud odvolací však správně uznal a odůvodnil, že lhůta ta počíná dnem, kdy muž se o narození dítka dověděl. V § 158 obč. zák. se ovšem slova: »ode dne narození dítka« nenacházejí, není toho však zapotřebí, neboť omyl tohoto místa zákona není a nemůže býti jiný, než uvedený. I ustanovení § 156 obč. zák., které sleduje týž účel, totiž chrániti právo dítěte na manželský původ a jež výslovně praví, že má-li právní domněnka § 155 obč. zák. platiti při dřívějším narození dítěte, než tam jest uvedeno, odporovat jest manželskému původu dítka nejdéle ve lhůtě 3měsíční po obdržení zprávy o narození dítka, nasvědčuje tomu, že tato lhůta počíná v daném případě dnem narození dítka, poněvadž žalobce žije s manželkou ve společné domácnosti se o zrození dítěte ihned dověděl. Ustanovení § 158 obč. zák. určuje pak rovněž počátek tříměsíční lhůty k odpírání manželského původu dítka od obdržení zprávy, aniž by nějaké podmínky k tomu připojilo. Lhůta tato jest tudíž bezpodmínečnou a nepředpokládá, by se muž teprve o tom dověděl a se o tom přesvědčil, že dítě není jeho. Uvedená lhůta nebyla však, jak žalobce sám doznává, dodržena.

Čís. 320.

Obnovením manželského společenství míní se v § 15 a násl. zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a nař. pouze faktické. soudu neoznamené obnovení manželské pospolitosti. Stalo-li se nad to řádné oznámení soudu (§ 110 obč. zák.), nelze pro nepřekonatelný odpor žádati za přeměnu rozvodu v rozluku, nýbrž má z tohoto důvodu místo jen žaloba o rozluku. Otázka, lze-li manželské společenství považovati v duchu zákona za obnovené, jest otázkou případu.

Obnoveno-li manželské společenství, rozvedení manželé však napotom opět se rozešli, nutno o rozluku pro nepřekonatelný odpor žalovati a není více přípustno řízení, upravené v § 15. a násl. zákona.

(Plenární rozhodnutí ze dne 27. listopadu 1919 č. pres. 977/19.)

Pro různost mínění co do výkladu novely o právu manželském byly prvním presidentem nejvyššího soudu předloženy plnému shromáždění shora uvedené otázky a zodpovězeny tímto, jak uvedeno:

Důvody:

Význam a dosah § 110 obč. zák. jsou v literatuře a judikatuře sporny; rozcházejí se mínění hlavně v tom, zdali předpis, že rozvedení manželé, kteří chtějí se opět spojití, povinni jsou, oznámiti to řádnému soudu, jest pouhým předpisem pořádkovým, zda tedy, i když nebylo tohoto předpisu šetřeno, opětné spojení se rozvedených manželů samo o sobě již ruší právní následky nálezu rozvodového; — či zdali dotčené ustanovení má význam hmotný tak, že rozvod pozbývá účinků právních jedině soudním oznámením, že manželé opět se spojili.

Nejvyšší soud přidává se sice k názoru, že ustanovení § 110 obč. zák. má ráz hmotný, dospívá však právě proto k důsledku, že obnovením manželského společenství po rozumu § 15 a násl. zákona ze dne 22. května 1919 č. 320 sb. z. a n. míní se jen skutečná obnova, soudu neohlášená. Neboť vyhověno-li plně předpisu § 110 obč. zák., oživnou zase veškeré právní účinky, jež s manželstvím nerozvedeným po zákonu jsou spojeny, odčiní se důsledky dřívějšího rozvodu a manželství platí nadále za nerozvedené. Ježto pak zákon v § 15 a násl. předpokládá manželství soudně rozvedené, není zde, zachovali-li se manželé dle předpisu § 110 obč. zák., tohoto prvního a základního předpokladu pro použití § 15 a násl. a nutno tyto předpisy obmeziti jen na případy, jež nespádají pod hledisko § 110 obč. zák., to jest na případy, kde manželské společenství bylo sice skutečně obnoveno, oznámení soudu se však nestalo. Než i z vnitřních důvodů dotčeného zákona vyplývá, že i pouhé faktické obnovení manželského společenství bez soudního oznámení jest překážkou žádosti za přeměnu rozvodu v rozluhu pro nepřekonatelný odpor. V § 13 i) dotčeného zákona stanoví se zcela všeobecně, že lze o rozluhu každého manželství žalovat i pro nepřekonatelný odpor; vedle toho však dovoluje § 15 každému manželu, bylo-li manželství soudně rozvedeno, by se domáhal pro nepřekonatelný odpor rozluky manželství již rozvedeného bez žaloby, pouhou žádostí, o které soud zavede řízení nesporné. Než žádost taková připouští se jen tehdy, když a) od rozvodu uplynula určitá doba v zákoně stanovená (šest měsíců, jde-li o manželství před vydáním zákona rozvedené, jinak alespoň rok), b) manželé neobnovili manželského společenství. Vedoucí myšlenkou, proč v takovýchto případech o návrhu na rozluhu má býti rozhodováno v řízení zjednodušeném dle zásad nesporného řízení, bylo dle zprávy důvodové (tisk 298 zasedání Národního shromáždění roku 1919 str. 14), ušetřiti strany dvojího trapného probírání nejintimnějších záležitostí rodinných, nad něž bolestnějšího nelze sobě pomysleti — uvarovati je dvojích nákladů soudních a zabrániti přílišnému přetížení soudů. K těmto úvahám však přistupuje úvaha další, že u manželů již rozvedených a odloučeně od sebe žijících zákon presumuje jaksi odpor nepřekonatelný, předpokládáje obapolnou nechuť, která jest závadou opětnému sblížení. Presumpce ta jest tím silnější, čím delší doba uplynula od soudního rozvodu, aniž manželé opět se sešli k soužití. Proto také druhá věta druhého odstavce § 16 a) dotčeného zákona stanoví, že uplynula-li od provedeného soudního rozvodu tři léta, není třeba zjišťovati nepřekonatelný odpor. Tím však není řečeno, že v tomto případě ona presumpce neplatí, že není vůbec třeba nepřekonatelného odporu, a že i bez takového odporu lze povoliti rozluhu po uplynutí tří let od provedeného rozvodu. Uvádí se také výslovně v čl. II. prováděcího nařízení ze dne 27. června 1919 č. 362 sb. z. a n. pod I. odst. 4, že nutno zjistiti ne jen, že uplynula lhůta tří let, nýbrž i že manželé neobnovili manželského společenství. Dokonce pak i ve sporech o rozluhu manželství pro nepřekonatelný odpor dlužno, uplynula-li tři léta od provedeného soudního rozvodu, pokládati tvrzený nepřekonatelný odpor jen potud za prokázaný, pokud výsledky ústního jednání tomu neodporují (§ 18.) Zákon usnadňuje po uplynutí tří let od rozvodu stranám rozluhu pro nepřekonatelný odpor jen ještě měrou větší, nežádaje, by — jako

v případech jiných — z moci úřední bylo zjišťováno, že tvrzený a zákonem presumovaný nepřekonatelný odpor skutečně tu jest. V té příčině nařizuje se totiž v § 16 a), že, souhlasí-li oba manželé s rozlukou a nabude-li soud konaným šetřením přesvědčení, že je tu vskutku nepřekonatelný odpor, vysloví se rozluka usnesením. Jde-li o manželství před působností zákona rozvedené, stačí ovšem, když soud nabude přesvědčení, že nejde o čin nerozvážný. Proč se děje toto rozlišování, ani ze zákona ani ze zprávy důvodové na jevo nevychází. Možná, že zákon »chtěl vyjítí vstříc oněm interesentům, kteří nemohou se dočkati blahodárných účinků moderních názorů na manželství« (Kliment — zákon o rozluce manželství str. 83). Ale ani tu nesmí obnovením manželského společenství v y v r á c e n a býti zákonná domněnka nepřekonatelného odporu. Z toho, co uvedeno, plyne, že podmínce neobnoveného manželského společenství, v § 15 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a nař. stanovené, nelze rozuměti ve smyslu § 110 obč. zák., totiž tak, že nebylo soudu oznámeno opětne spojení, nýbrž pouze v tom smyslu, že manželé rozvedení nesešli se k společnému soužití, — neboť tím okamžikem, kdy rozvedení manželé třeba jen fakticky opět se spojí, dávají tím — alespoň z pravidla — na jevo, že tu není odporu takového, který by se nedal překonati, nýbrž naopak, že nastalo jakési sblížení manželů, jímž ovšem pak padá zákonná presumpce odporu nepřekonatelného. Jestliže tedy manželé rozvedení po provedeném soudním rozvodu byť i jen fakticky obnovili manželské soužití, nemohou dle § 15 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a nař. domáhati se rozluky pro nepřekonatelný odpor p o u h o u ž á d o s t í. Otázka, zdali manželé, sešedše se zase k společnému žití, obnovili tím manželské společenství, zdali totiž chtějí nadále zase žítí a žijí jako muž a žena, nechavše v zapomenutí upadnouti to, co je kdysi od stolu a lože rozdvajilo, jest přirozeně otázkou případu, již řešiti dlužno s vyšetřením a uvážením všech okolností a celého zabarvení případu. Pochybným mohlo by jen ještě býti, lze-li postupovati způsobem, naznačeným v § 15, když manželské společenství bylo již skutečně obnoveno, manželé však zase se rozdvajili a, pakli ano, jak dlužno v tomto případě čítati lhůty, určené v §u 15 a násl. Dle názoru nejvyššího soudu vyžaduje první část otázky odpovědi záporné, čímž ovšem druhá část otázky stává se bezpředmětnou. Neboť zákon zbraňuje nastoupiti cestu pouhé žádosti tam, kde manželské společenství bylo obnoveno, vycházeje, jak dolíčeno, zřejmě z předpokladu, že tím zvrácena jest domněnka nepřekonatelného odporu, čerpaná z toho, že mezi manžely bylo již došlo k rozvodu. Nelze proto, rozdvají-li se zase manželé, k této obnově manželského společenství již předstížené domněnce více se vraceti a nezbývá než cesta žaloby.

Čís. 321.

Poznámka knihovního pořadí pro zamýšlené zcizení nemovitosti nevadí, by i za šedesátidenní lhůty nebylo ohledně nemovitosti povoleno prozatímní opatření proti posavadnímu knihovnímu vlastníku. Okolnost, že po povolení prozatímního opatření došlo v pořadí poznámky ku knihovnímu převodu vlastnictví, není důvodem odporu proti prozatímnímu opatření pro dřívějšího vlastníka, nevylučuje však, by z jiných důvodů nevzněl